

Rozkład materiału z dwustopniowym planem wynikowym dla klasy 7

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp*	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
1. W świecie kontrastów i podobieństw – powtórzenie i przypomnienie pojęć języka plastyki dotyczących kreski, barwy, plamy, faktury, kompozycji. / „Kolorowa dżungla”	I.2 I.3 I.5 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> kreska barwy ciepłe barwy zimne barwy podstawowe barwy pochodne barwy dopełniające powidok, kontrast, łamane barw względność barw gama kolorystyczna (wąska, szeroka) plama barwna faktura walor barwy zasada równowagi w kompozycji kompozycja dynamiczna kompozycja rytmiczna kompozycja otwarta kompozycja zamknięta 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: <i>O podręczniku</i>, s. 4–5; <i>2.–3. Język sztuki, czyli plastyczne środki wyrazu</i>, s. 6–12 (część rozdziału z wyłączeniem zagadnień dotyczących modelu światłocienowego i perspektywy) karta pracy: <i>Sprawdź swoją wiedzę. Plastyczne środki wyrazu</i> reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których dominującymi środkami wyrazu artystycznego są barwy, faktura, obrazy mają różnicowane kompozycje 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne (akwarela z elementami kolażu) prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość oznaczeń dotyczących bezpiecznego i celowego postępowania się materiałami plastycznymi znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego znajdującego się m.in. w internecie znajomość i rozumienie podstawowych pojęć dotyczących barw, plamy barwnej, faktury, kompozycji, wskazywanie ich na wybranym prostym przykładzie rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, wskazywanie niektórych zasad i rodzajów kompozycji w wybranych charakterystycznych przykładach dzieł tworzenie prostej barwnej kompozycji na zadany temat, obrazującej własność barwy, różnice faktury, dążenie do uzyskania równowagi kompozycyjnej posługiwanie się techniką akwareli i kolażu w tworzonej pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość oznaczeń związanych z bezpiecznym postępowaniem się materiałami plastycznymi jako środkami chemicznymi, umiejętność określenia ograniczeń w stosowaniu niektórych materiałów na podstawie oznaczeń i ostrzeżeń na opakowaniach znajomość elementów prawa autorskiego, głównie w zakresie korzystania z materiału ilustracyjnego znajdującego się m.in. w internecie oraz dotyczącego własności intelektualnej umiejętność wskazywania barw o określonych własnościach, układów plam, różnicowanej faktury, rodzajów kompozycji, zasady równowagi w dziełach artystów i we własnej pracy plastycznej (samodzielne analizowanie) rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na różnicowanych przykładach tworzenie oryginalnej, złożonej kompozycji plastycznej obrazującej omawiane zagadnienia, ciekawie interpretującej temat, wykorzystującej różnorodne możliwości techniki akwareli i kolażu

* Numery treści nauczania w podstawie programowej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
2. Ciekawie rozmieszczone trójwymiarowe przedmioty, bliskie i oddalone – powtórzenie o światłocieniu, przestrzeni w obrazie i kompozycji. / „Jabłko. Jabłko. Sad”. „Zwierzęta z sześciaków”	I.2 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6	<ul style="list-style-type: none"> walor stopniowanie waloru modelunek światłocieniowy, światłocien ćieniowanie perspektywa linearna (perspektywa centralna, ukośna, tzw. żabia, z lotu ptaka) perspektywa malarska perspektywa powietrzna zasada równowagi w kompozycji kompozycja rytmiczna kompozycja symetryczna kompozycja statyczna kompozycja dynamiczna kompozycja otwarta kompozycja zamknięta 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 1.–2. <i>Język sztuki, czyli plastyczne środki wyrazu</i>, s. 6–12 (część o światłocieniu, perspektywie i kompozycji, s. 10–12) reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których zastosowane są różne rodzaje perspektywy, światłocien i cieniowanie, przykłady różnych układów kompozycyjnych w dziełach malarskich 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie plastyczne: malarstwo akwarelą, szkice ołówkiem prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość, rozumienie i określanie podstawowych rodzajów i zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej, malarskiej oraz rozumienie pojęcia waloru, cieniowania i modelunku światłocieniowego wskazywanie perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej w wybranym, prostym przykłady orientacyjna znajomość i rozumienie podstawowych zasad kompozycji plastycznych zastosowanie elementów perspektywy powietrznej, malarskiej i wybranego rodzaju kompozycji we własnej pracy plastycznej tworzenie prostych kompozycji ukazujących przestrzeń światła – nawiązanie do perspektywy malarskiej i zbieżnej, stosowanie elementów światłocienia i cieniowania 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość zasad perspektywy zbieżnej, powietrznej i malarskiej, wskazywanie różnych rodzajów perspektywy oraz sposobów ukazywania przestrzeni przedmiotów i przestrzeni w kompozycjach malarskich artystów różnych epok rozumienie i znajomość podstawowych zasad kompozycji, ich znaczenia w dziełach malarskich, umiejętność omówienia ich na przykładach świadome korzystanie z zasad perspektywy i światłocienia, uzyskiwanie równowagi w kompozycji oraz stosowanie różnych rodzajów kompozycji we własnych oryginalnych pracach plastycznych świadome i celowe tworzenie oryginalnych kompozycji, w których będzie ukazywana przestrzeń, z wykorzystaniem poznanych wiadomości o perspektywie malarskiej, powietrznej i zbieżnej, światłocieniu i cieniowaniu
3. Wszyscy artyści rysują. O dziedzinach plastyki. Zabawa plastyczna – rozmowa między artystami różnych dziedzin sztuki: o wyśzości...	I.1 I.5 I.6 II.1 III.8	<ul style="list-style-type: none"> natura kultura sztuka plastyka sztuki przedstawiające sztuki nieprzedstawiające sztuki wizualne malarstwo grafika 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 3. <i>Podział sztuk plastycznych</i>, s. 13–14 reprodukcje dzieł i reprodukcje dzieł różnych dziedzin plastyki z wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie – zabawa plastyczna dyskusja ćwiczenie plastyczne: szkic rysunkowy czarno-biały lub kolorowy 	<ul style="list-style-type: none"> określanie różnic między naturą, kulturą, sztuką orientacyjna znajomość podziału sztuk plastycznych na sztuki nieprzedstawiające, wizualne orientacyjne określanie znaczenia rysunku, szkicu, pomysłu w pracy artystów różnych dziedzin sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie różnic między naturą, kulturą, sztuką bardzo dobra znajomość zakresu i podziału sztuk plastycznych na sztuki przedstawiające, nieprzedstawiające, wizualne określanie różnorodnego znaczenia rysunku jako sposobu określenia ogólnej koncepcji, szkicu pomysłu dzieła

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> rysunek rzeźba architektura rzemiosło artystyczne wzornictwo przemysłowe 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia artystów przy pracy i najbardziej charakterystycznych narzędzi artystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie, omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich cech charakterystycznych, niektórych stosowanych środków wyrazu artystycznego, technik, sposobu pracy, narzędzi artystycznych określonej dziedziny sztuki prosty, krótki opis niektórych dzieł różnych dziedzin sztuki uczestniczenie w dyskusji tworzenie prostego szkicu przedstawiającego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie zakresu dziedzin sztuk plastycznych oraz ich zasadniczych, ważnych, specyficznych cech charakterystycznych oraz środków wyrazu stosowanych przez artystów określonej dziedziny sztuki, sposobu pracy i ważnych narzędzi kilku różniących się od siebie technik ciekawe rozbudowane opisywanie dzieł plastycznych wykonanych w ramach poznanych dziedzin sztuki aktywne uczestniczenie w rozmowie, dyskusji o wartości, walorach określonych dziedzin sztuki; przedstawianie upodobań plastycznych, zainteresowań sztuką tworzenie oryginalnego, ciekawego, zaskakującego komiksowego rysunku ukazującego artystę określonej dziedziny sztuki przy pracy
4. Sposoby interpretacji świata w dziele sztuki – podobieństwo, wyraz, uproszczenie. Jak pokazać świat – prawdziwie, z uczuciem czy bez szczegółów? „Pejzaże i pogoda”	I.1 I.3 I.5 II.1 II.2 II.6	<ul style="list-style-type: none"> realizm ekspresja, deformacja synteza formy pejzaż harmonia nastroj faktura wąska, szeroka gama kolorystyczna barwy kontrastowe, dopełniające kreska 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 4. <i>Realizm, ekspresja i synteza</i>, s. 16–19 karta pracy: <i>Sposoby przedstawiania w sztuce. Realizm, ekspresja i synteza</i> reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł, w których widoczne są realistyczne, ekspresyjne i syntetyczne ujęcia świata 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie plastyczne (szkice plakatowa, suchymi pastelami i markerem) prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie realistycznego, ekspresyjnego, syntetycznego sposobu przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie niektórych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki dokonywanie prostych porównań omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki tworzenie prostych, zróżnicowanych kompozycji pejzazowych, różnymi technikami na zadany temat, w których będą widoczne różne sposoby interpretowania świata w dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie realistycznego, ekspresyjnego, syntetycznego sposobu przedstawiania świata w dziełach sztuki, wskazywanie znaczenia wielu, różnorodnych środków plastycznych stosowanych w celu uzyskania określonej interpretacji świata w dziele sztuki porównywanie omawianych sposobów interpretacji świata w dziełach sztuki – określanie stosowanych środków plastycznych, formy, nastroju, kompozycji dzieł

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						<ul style="list-style-type: none"> tworzenie ciekawych, oryginalnych, zróżnicowanych kompozycji pejzażowych, technikami dobranymi do sposobu interpretacji świata na zadany temat, w których będzie widoczne realistyczne, ekspresyjne, syntetyczne obrazowanie, świadome celowe stosowanie odpowiednich środków artystycznych i kompozycji do uzyskania realizmu, ekspresji i deformacji, syntezy formy
O interpretacji świata w dziełach sztuki						
5. Beztrosko, z pasją, z rozważą i w zadumie. / „Widok przez promienie słońca”, „Kolorowe tancerki”, „Noc z tańczącymi gwiazdami”, „Krajobraz ze stożków, walców i kul”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> sztuka nowoczesna impresjonizm barwy czyste, barwy podstawowe i pochodne barwy dopełniające, powidok plama barwna, plama barwna z konturem faktura ekspresja, obrazy ekspresyjne kompozycja dynamiczna, otwarta, zamknięta synteza formy światłocien 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 5. <i>Beztrosko, z rozważą i w zadumie</i>, s. 20–26 reprodukcje różnorodnych dzieł impresjonistów i postimpresjonistów, m.in. Claude’a Moneta, Auguste’a Renoira, Edgara Degasa, Vincenta van Gogha, Paula Cézanne’a, Paula Gauguina z podręcznika i wybranych źródeł model koła barw (podręcznik s. 7) dotatkowo zdjęcia współczesnych dworców 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji ćwiczenie praca tekstem rozmowa nauuczająca ćwiczenie plastyczne: malarstwo farbami plakatowymi prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech, impresjonizmu jako kierunku w sztuce (metody malowania obrazów, kolorystyki, tematyki), początku sztuki nowoczesnej orientacyjna znajomość związku impresjonizmu z odkryciami końca XIX wieku tworzenie prostej kompozycji malarskiej, w której zastosowana jest kolorystyka i metoda malarska nawiązująca do obrazów impresjonistów orientacyjna znajomość cech malarstwa, różnorodności postimpresjonizmu, wpływu na sztukę orientacyjne określanie cech, tendencji w rzeźbie końca XIX wieku na podstawie cech wybranych rzeźb Auguste’a Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> określanie cech impresjonizmu jako kierunku w sztuce, rozpoznawanie w dziełach metody malowania, stosowanej jasnej kolorystyki uzależnionej od światła, kompozycji, kadrowania, tematyki z życia codziennego znajomość wagi, znaczenia impresjonizmu jako początku sztuki nowoczesnej znajomość wpływu odkryć z zakresu optyki i wynalezienia fotografii na rozwój i formę dzieł tego kierunku tworzenie, oryginalnej kompozycji malarskiej, w której jest odpowiednio zastosowana impresjonistyczna metoda malowania obrazów; jasna kolorystyka kadrowanie kompozycji dobra znajomość różnorodności, precyzyjne określanie cech malarstwa postimpresjonizmu, różnorodnego znaczenia, wpływu na sztukę początku XX wieku

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
6. Prawda i przesłanie, symbol i metafora. / „Dokąd porwano królową?“, „Lalki“, czyli dwa obrazy życia w dziele”, „Osoba jako symbol uczuć, zjawisk i żywiołów”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.6 II.2 III.4 III.6	<ul style="list-style-type: none"> • symbol, obrazy symboliczne • scena rodzajowa, pejzaż, portret, wnętrze, warstwa natura 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia rzeźb Auguste’a Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: praca suchymi pastelami • podsumowanie, omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość i prosty opis wybranego obrazu postimpresjonizmu • tworzenie kompozycji barwnej inspirowanej twórczością postimpresjonistów na wybrany temat techniką pasteli olejnych lub suchych 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie cech (forma, faktura, tematyka, kompozycja), tendencji w rzeźbie końca XIX wieku na podstawie cech rzeźb Auguste’a Rodina • dobra znajomość i opisywanie wybranych obrazów postimpresjonizmu, porównywanie różnorodności formy dzieł • tworzenie oryginalnej, ciekawie zakomponowanej kompozycji barwnej inspirowanej twórczością postimpresjonistów na wybrany temat techniką pasteli olejnych lub suchych, stosowanie przemyślanej kolorystyki, wykorzystywanie możliwości techniki
6. Prawda i przesłanie, symbol i metafora. / „Dokąd porwano królową?“, „Lalki“, czyli dwa obrazy życia w dziele”, „Osoba jako symbol uczuć, zjawisk i żywiołów”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.6 II.2 III.4 III.6	<ul style="list-style-type: none"> • styl • styl artysty • symbol • metafora • ekspresja • malarstwo • kreska • szeroka gama kolorystyczna • kompozycja 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 6. Styl artysty – wpływy i uwarunkowania, s. 29–32 • reprodukcje dzieł Stanisława Wyspiańskiego, Jacka Malczewskiego, Witolda Wojtkiewicza z podręcznika i wybranych źródeł • przykłady innych dzieł symbolicznego okresu modernizmu z wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość pojęcia stylu epoki, stylu kraju i stylu artysty • orientacyjne określanie znaczenia, niektórych cech misji, przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie wybranych cech malarstwa, niektórych informacji na temat obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza • tworzenie prostej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której przedstawiony jest prosty symbol, prosty obraz w alegoryczny sposób ukazujący, emocje, ważne pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość i precyzyjne określanie pojęcia stylu kraju i stylu artysty • określanie znaczenia, misji przesłania twórczości artysty w okresie modernizmu na podstawie cech malarstwa, sylwetek i wybranych obrazów S. Wyspiańskiego, J. Malczewskiego, W. Wojtkiewicza • tworzenie przemyślanej, oryginalnej kompozycji barwnej pastelami suchymi, w której wykorzystywane są różne, ciekawie zestawione symbole; obraz ma przesłanie, przekazywane są ważne treści, emocje za pomocą innych obrazów, którym można nadać symboliczny wymiar i można je różnorodnie zinterpretować 	

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Inspirujący świat sztuki nowoczesnej						
7. „Dziki kolor”, głębia przeżyć. Po co i dlaczego zmieniamy kolory, kształty, kompo- zycję? / „Drzewo i człowiek widzia- ne przez fowistę i ekspresjonistę”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.2 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> fowizm ekspresja ekspresjonizm deformacja plama barwna, kontur szeroka gama barw, kontrasty kolorystyczne kompozycja dynamiczna faktura synteza formy 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 7. <i>Odważne interpretacje – malarstwo</i>, s. 33–37 reprodukcje wybranych obrazów fowistów i ekspresjonistów 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: malarstwo plakatówką lub farbami akrylowymi podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> wyrywkowe określanie cech fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie dokladnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy orientacyjne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, kompozycji w obrazach fowistów i ekspresjonistów określanie wyrazu, nastroju dzieł fowistów i ekspresjonistów, dokonywanie prostych porównań tworzenie dwóch prostych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu w celu porównania i wydobycia cech kierunków 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie cech fowizmu i ekspresjonizmu na podstawie dokladnej znajomości pojęć ekspresji, deformacji, syntezy formy i sposobów stosowania ich w obrazach tych kierunków dokładne określanie znaczenia kolorystyki plam, faktury, znaczenia konturów, dynamicznej kompozycji określanie wyrazu, nastroju, dzieł fowistów i ekspresjonistów na podstawie sposobu stosowania środków artystycznego wyrazu, formy dzieł i porównywania założeń tych kierunków tworzenie dwóch oryginalnych kompozycji nawiązujących do fowizmu i ekspresjonizmu, posługiwanie się odpowiednimi środkami artystycznego wyrazu, w celu wydobycia i uzmysłowienia cech obu kierunków i porównania formy i wymowy dzieł
8. Nowe spojrzenie na przestrzeń i formę przedmiotów. Kolaj – ulubiona technika kubistów. Gdy plamy stają się tematem obrazów. / „Martwa natura	I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> kubizm przeźreń kubistyczna geometryzacja form abstrakcja, abstrakcjonizm spontaniczny i geometryczny kompozycja dynamiczna kompozycja statyczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 8. <i>Malarskie rewolucje</i>, s. 38–41 karta pracy: <i>Gatunki malarskie</i> reprodukcje dzieł kubistów Pabla Picassa, Georgesa Braque’a oraz Paula Cézanne’a (do porównania z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie (malarstwo plakatówką i kolaż) ćwiczenie plastyczne prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech kubizmu na podstawie formy wybranego obrazu, wskazywanie uproszczeń kształtów orientacyjna znajomość inspiracji prowadzących do powstania kubizmu orientacyjna znajomość niektórych dzieł Pabla Picassa orientacyjne określanie cech dwóch rodzajów abstrakcji, próby porównania 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość i określanie cech kubizmu, uproszczenia natury do form geometrycznych, analizowania przestrzeni znajomość inspiracji, źródeł powstania kubizmu w twórczości Paula Cézanne’a, porównywanie jej ze zdobyczami kubizmu znajomość sylwetki Pabla Picassa, różnorodności i przemian jego twórczości, istotnych dzieł precyzyjne określanie cech abstrakcji spontanicznej i geometrycznej, porównywanie cech, kolorystyki, dynamiki form

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
z instrumentem muzycznym” lub „Co nam w duszy gra? – mój obraz abstrakcyjny”		<ul style="list-style-type: none"> • unizm • wąska gama barw, tonacja 	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje dzieł różnych form abstrakcji z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prostej kompozycji malowanej plakatówkami o uproszczonych, geometrycznych kształtach nawiązujących do kubizmu, wykorzystywanie kolażu w pracy • tworzenie prostych kompozycji abstrakcyjnych gorących lub zimnych 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość abstrakcyjnych dzieł wybranych polskich artystów; określanie cech unizmu • tworzenie kompozycji oryginalnej kompozycji w duchu kubizmu, geometryzacja kształtów przedstawianych przedmiotów, obserwacja przedmiotów jednocześnie z kilku stron, sprawne posługiwanie techniką malarstwa plakatówkami i świadome zastosowanie kolażu w kompozycji • tworzenie dwóch różnych kompozycji abstrakcyjnych zimnej i gorącej, ciekawych pod względem plastycznych rozwiązań 	
9. Niezwykłe proporcje i zestawienia przedmiotów. / „Baśniowy, nierealny sen”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.2 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • surrealizm (nadrealizm) • perspektywa linearna • realizm • światłości • gładka faktura 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 9. <i>Nierealny realizm, czyli obrazy o dziwnej treści</i>, s. 42–44 • reprodukcje dzieł surrealistycznych z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne • podsumowanie, prezentacja prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech surrealizmu • znajomość wybranego dzieła Salvadora Dali • tworzenie kompozycji surrealistycznych poprzez zaskakujące zestawienie i zmianę proporcji przedmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie cech surrealizmu, sposobu malowania, rodzaju perspektywy, faktury obrazów, zaskakującego zestawiania przedmiotów • dobra znajomość i interpretowanie wybranych dzieł Salvadora Dali • tworzenie oryginalnej zaskakującej kompozycji surrealistycznej
10. Piękno prostych form. / „Moja rzeźba kubistyczna”, „Moja rzeźba organiczna”	I.1 I.2 I.5 I.6 II.3 II.6	<ul style="list-style-type: none"> • rzeźba kubistyczna • rzeźba organiczna • rzeźba ekspresyjna • konstrukttywizm • synteza formy • ekspresja (wyraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 10. <i>Rzeźba – od interpretacji do kreacji</i>, s. 45–48 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie (szkice) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie cech rzeźby kubistycznej, organicznej, konstrukttywizmu w rzeźbie, określanie formy i sposobu interpretowania natury lub odejścia od niej, dokonywanie prostych porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • precyzyjne określanie cech rzeźby kubistycznej, stosowanych form, sposobu interpretowania i deformacji natury, związków z kubistycznym malarstwem • precyzyjne określanie kształtu, syntezy formy i sposobu jej osiągania, interpretowania natury w rzeźbie organicznej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
III.4 III.5 III.7	III.4 III.5 III.7	<ul style="list-style-type: none"> deformacja formy faktura w rzeźbie świadczeń nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia wybranych rzeźb kubistycznych i organicznych z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia rzeźb Xawerego Dunikowskiego z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: rzeźba z papierowych pudełek lub plasteliny / modeliny / gliny podsumowanie i omówienie ćwiczeń (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość wybranej rzeźby Xawerego Dunikowskiego tworzenie szkicu, prostego planu rzeźby tworzenie prostej rzeźby nawiązującej do rzeźby kubistycznej lub organicznej 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjne określanie założeń konstruktywizmu i wynikającej z nich formy rzeźby porównywanie formy, cech rzeźb kubistycznych, organicznych, konstruktywistycznych tworzenie przemysłowej rysunkowej koncepcji wstępnej rzeźby znajomość sylwetki i cech charakterystycznych rzeźb Xawerego Dunikowskiego tworzenie przemysłowej, oryginalnej przestrzennej kompozycji rzeźbiarskiej nawiązującej swoją formą do rzeźb kubistycznych lub organicznych
11. Przyczyny i formy przemian w architekturze I połowy XX wieku. Projekt stacji kosmicznej lotniska, centrum handlowego, szkoły przyszłości lub projekt willi wtopionej w krajobraz	I.1 I.2 I.5 II.3 III.5 III.6	<ul style="list-style-type: none"> architektura budownictwo urbanistyka forma budowli funkcje budowli bryła budowli kompleks, zespół architektoniczny konstrukcja styl architektoniczny gaudizm funkcjonalizm architektura organiczna 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 12. <i>Nie tylko wyobraźnia – oblicza architektury</i>, s. 49–52 karta pracy: <i>Architektura – planowanie przestrzeni</i> zdjęcia charakterystycznych budowli od końca XIX wieku do połowy XX wieku z podręcznika i wybranych źródeł zdjęcia budowli Antonio Gaudiego z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> podgadanka prezentacja zdjęć rozmowa nauczająca praca z tekstem ćwiczenie plastyczne podsumowanie, omówienie ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech form budowli i niektórych przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku określanie niektórych związków architektury z innymi dziedzinami sztuki, inspirowaniem się stylami w historii orientacyjne określanie pojęć funkcja, forma budowli orientacyjna znajomość związku rozwoju miast z rozwojem architektury orientacyjne określanie pojęcia urbanistyka orientacyjna znajomość niektórych cech budowli Antonio Gaudiego 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech form budowli, czerpania z tradycji oraz przyczyn przemian w architekturze od końca XIX do połowy XX wieku związanych m.in. z rozwojem przemysłu, rozwojem miast, przemianami cywilizacyjnymi, stosowaniem nowych materiałów określanie związków architektury z innymi dziedzinami sztuki, rzeźbą i malarstwem, inspirowaniem się stylami w historii definiowanie pojęć funkcja, forma budowli, określanie związku funkcji i formy budowli dobra znajomość pojęcia urbanistyka i określanie jej związków z architekturą znajomość i określanie cech stylu architektonicznego, funkcjonalizmu

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
12. Szukamy sensu i głębszych treści sztuki współczesnej. / „Działanie, ruch, taniec i abstrakcja – wspólny obraz”, „Opakowanie owocowego jogurtu” lub „Moje pasje, zainteresowania, mój świat – projekt asamblażu”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 III.1 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • abstrakcjonizm • informel • malarstwo gestu • ekspresjonizm • abstrakcyjny dripping • neofiguracja • deformacja • ekspresja • tendencja zerowa • op-art • pop-art • ready-mades • hiperrealizm • asamblaż 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 13. <i>Nowe wymiary malarstwa</i>, s. 53–58 14. <i>Awangarda, bunt i prowokacja</i>, s. 58–60 • reprodukcje dzieł informel, neofiguracji, tendencji zerowej, op-artu, pop-artu, hiperrealizmu, asamblaży i ready-mades • podręcznika i wybranych źródeł • słownik ortograficzny lub słownik języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa naukowo-językowa, dyskusja • ćwiczenie plastyczne: praca plakami wykonana techniką drippingu lub rysunek flamastrami / kredkami ołówkowymi • podsumowanie, prezentacja prac (praca zbiorowa, indywidualna lub grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość niektórych cech dzieł reprezentujących informel, neofigurację, tendencję zerową, op-art, pop-art, hiperrealizm, konceptualizm • orientacyjne określanie znaczenia, wymowy dzieł omawianych kierunków w sztuce XX wieku • znajomość wybranego dzieła Jacksona Pollocka, Francisca Bacona, Marka Rothko • tworzenie kompozycji malarskiej techniką drippingu • projektowanie prostego opakowania nawiązującego do pop-artu • projektowanie prostego asamblażu związanego z własnymi zainteresowaniami 	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość sylwetki i cech budowli Antonio Gaudiego ich specyficznego charakteru • tworzenie oryginalnego projektu współczesnej budowli o funkcji charakterystycznej dla współczesności lub wyobrażenia sobie przyszłej formy budowli, zauważanie związku formy i funkcji budowli • projektowanie willi, domu mieszkalnego o ciekawej, oryginalnej formie, komponowanego w otoczenie, krajobraz

Współczesny świat sztuki

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
13. „Moje dzieło land art, mój <i>emballage</i> ” lub „Pozdrowienia z ... – moje dzieło sztuki publicznej”, „Obraz z liter i słów”	I.1 I.2 I.3 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • konceptualizm • happening • performance • <i>environment</i> • instalacje • rzeźba • land art • <i>emballage</i> • sztuka publiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 15. <i>Koncept, akcja, instalacja</i>, s. 61–64 • reprodukcje dzieł konceptualizmu, zdjęć happeningów, performansów, instalacji, <i>emballage</i>, dzieł sztuki publicznej, land art z podręcznika i wybranych źródeł • reprodukcja dzieł Christo, Césara • dowolny słownik 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • ćwiczenie: <i>emballage</i> • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne: praca pastelami olejnymi z możliwością dodania kolażu • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (prace indywidualna, zbiorowa, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość i wyrywkowe określanie cech różnych współczesnych dzieł – (asamblaż) • znajomość wybranego dzieła Władysława Hasiora • tworzenie <i>emballage</i> nawiązującego do dzieł Christo • znajomość dzieł Romana Opalki • tworzenie barwnego projektu dzieła land art z elementami kolażu • tworzenie projektu dzieła sztuki publicznej z wykorzystaniem kolażu • tworzenie obrazu, w którym wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość i określanie różnorodnych cech różnych rodzajów dzieł współczesnych – (asamblaż) • znajomość wybranych dzieł, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Władysława Hasiora • tworzenie pomysłowych, zaskakujących <i>emballage</i> nawiązujących do twórczości Christo • znajomość wybranego dzieła, specyfiki twórczości i wymowy dzieł Romana Opalki • tworzenie barwnego, ciekawego projektu dzieła land art z elementami kolażu • tworzenie oryginalnego barwnego projektu sztuki publicznej z wykorzystaniem przemyślanego kolażu • tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w przemyślane i zaskakujący sposób wykorzystany jest rytm znaków, liter, słów
14. Projekt asamblażu lub instalacji – przeciw przemocy i wykluczeniu	I.1 I.2 I.6 II.3 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • obraz (dzieło malarskie) • awangarda • asamblaż • instalacja • forma przestrzenna 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 14. <i>Awangarda, bunt i prowokacja</i>; 15. <i>Koncept, akcja i instalacja</i>, s. 58–64 • reprodukcje współczesnych dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca, dyskusja • ćwiczenie plastyczne: projekt rysunkowy asamblażu lub instalacji 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość pojęcia awangardy i próby porównywania charakteru sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie • próba określenia w rozmowie i dyskusji walorów dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie • tworzenie projektu asamblażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, próba łączenia, rozmieszczania przedmiotów i form w przestrzeni w celu przekazania treści 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość pojęcia awangardy w sztuce i dokonywanie różnorodnych porównań charakteru i formy sztuki awangardowej i sztuki współczesnej o tradycyjnej formie • określanie w rozmowie i zajmowanie stanowiska w dyskusji na temat przesłania walorów, znaczenia dzieł o tradycyjnej i awangardowej formie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
15. Happening i performance, akcja plastyczna, <i>environment</i> – czyli jesteśmy w środku dzieła sztuki. / „Ochrona ginących gatunków”	I.1 I.2 I.3 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • happening • performance • akcja plastyczna • <i>environment</i> • instalacja 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 15. <i>Koncept, akcja, instalacja</i>, s. 61–64 • dokumentacja fotograficzna • zdjęcia wybranych happeningów, performance’ów, instalacji, dzieł land artu, sztuki publicznej • zdjęcia dzieł Christo, Césara • zdjęcia zwierząt zagrożonych wyginięciem, albumy przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • cienkopisem / kolorowymi flamastrami / kredkami ołówkowymi • praca z tekstem • podsumowanie i omówienie projektów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie niektórych cech, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie • orientacyjne określanie i próby porównywania dzieł land artu i sztuki publicznej • porównywanie niektórych cech dwóch wybranych dzieł • tworzenie planu, prostego scenariusza happeningu, performance’u, <i>environmentu</i> o tematyce ekologicznej zwierząt • przeprowadzenie krótkiego działania plastycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie projektu oryginalnego asymlażu lub instalacji przeciw przemocy i wykluczeniu, odpowiednie, zaskakujące łączenie przedmiotów, rozmieszczanie form w przestrzeni w celu przedstawienia treści społecznych, zaplanowanie ewentualnej realizacji projektu w warunkach szkolnych
				<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • ćwiczenie plastyczne: tworzenie scenariusza i elementów plastycznych wybranego działania plastycznego różnymi technikami • prezentacja planu, projektu wybranego działania kluczowych elementów lub przeprowadzenie krótkiej akcji plastycznej, happeningu lub performance’u (praca indywidualna, grupowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • dokładna znajomość i określanie cech, specyfiki działań plastycznych trwających w czasie • dokładne określanie cech, sposobu realizacji, specyfiki, miejsc umieszczania dzieł land artu i sztuki publicznej • porównywanie cech kilku działań plastycznych przebiegających w określonym czasie, podporządkowania ich zasadom kompozycji plastycznej, wykorzystywania światła, dźwięku, zmienności działania • tworzenie przemyslanego planu, ciekawego scenariusza happeningu, performance’u z elementami <i>body art</i>, <i>environmentu</i> o tematyce ekologicznej związanej z ratowaniem ginących gatunków zwierząt • przeprowadzenie krótkiego, ciekawego, zaskakującego działania plastycznego 	

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
16. Tworzymy zaskakujące obiekty sztuki, czyli o pięknie starego przedmiotu połączonego z obrazem	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> • obraz (dzieło malarskie) • ikona • synteza, uproszczenie formy • happening • obiekt sztuki • rzeźba • tkanina • abakany • instalacja • <i>environment</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 16. <i>Sztuka polska światowego formatu</i>, s. 65–70 • karta pracy: <i>Sztuka wokół nas</i> • reprodukcje dzieł malarskich, zdjęcia rzeźb, instalacji, <i>environmentów</i>, abakanów polskich artystów 2. poł. XX wieku z podręcznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji i zdjęć • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: malarstwo plakatówkami lub akrylami połączone z wybranym przedmiotem • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjna znajomość niektórych dzieł artystów polskich 2. poł. XX wieku • określanie niektórych cech twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Mijaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza • tworzenie obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobra znajomość różnych charakterystycznych dzieł artystów polskich 2. poł. XX wieku • określanie wielu cech, różnorodności, specyfiki twórczości Jerzego Nowosielskiego, Tadeusza Kantora, Adama Mijaka, Magdaleny Abakanowicz, Leona Tarasewicza • tworzenie oryginalnego obiektu sztuki z połączenia przedmiotu i obrazu o ciekawej kompozycji, formie i przekazie
17. Wycieczka. Rysujemy z natury. Co jest ważniejsze – obserwacja rzeczywistości, interpretowanie świata po swojemu czy też inspirowanie się naturą?	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja • interpretacja • inspiracja • wyobraźnia • realizm • ekspresja • deformacja • szkic • kompozycja • kolorystyka • proporcje 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik: 4. <i>Realizm, ekspresja i synteza</i>, s. 16–19; 7. <i>Odważne interpretacje – malarstwo</i>, s. 34–37 • reprodukcje wybranych dzieł realistycznych i ekspresyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówkami lub pastelami olejnymi z natury • prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> • orientacyjne określanie różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości • szkicowanie, komponowanie pracy barwnej wynikającej z wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązania do niej 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie znaczenia natury w twórczości artystów i omawianie różnic między sposobem nawiązywania i odchodzenia od przedstawiania rzeczywistości • szkicowanie, komponowanie, tworzenie zamiastu pracy • tworzenie ciekawej, przemyślanej kompozycji barwnej będącej wynikiem wiernego obserwowania rzeczywistości lub wybranego sposobu nawiązywania do niej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Media w sztuce, sztuka w mediach						
18. O historii fotografii i jej rodzajach. Przekaz idei i myśli w fotografii – oryginalne zdjęcie kreacyjne. Światło w fotografii. / „Możliwe i niemożliwe” (fotomontaż)	I.1 I.2 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5	<ul style="list-style-type: none"> fotografia, fotografia cyfrowa plan fotograficzny kadr, kompozycja kadru (symetryczna, asymetryczna), światło, faktura fotografia dokumentalna fotografia kreacyjna (artystyczna) fotografia reklamowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 17. <i>Fotografia</i>, s. 72–76 karta pracy: <i>Fotografia / temat, ujęcie, kadrowanie</i> cyfrowy aparat fotograficzny, statyw, reflektor, lampka biurowa wybrane elementy do zaaranżowania fotografii kreacyjnej, np. parasol, kapelusz, owoce, świecznik, materiały do stworzenia tła 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka rozmowa nauczająca prezentacja zdjęć i reprodukcji praca z tekstem ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: fotografia cyfrowa, fotomontaż prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie specyfiki fotografii jako dziedziny sztuki orientacyjne określanie rodzajów fotografii rozpoznawanie i orientacyjne określanie rodzajów kompozycji oraz środków wyrazu w fotografii komponowanie prostej fotografii kreacyjnej, próba przekazania zamierzonej treści tworzenie prostego fotomontażu z niewielkiej ilości elementów 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie specyfiki fotografii jako dziedziny sztuki, jej historii i związków z malarstwem określanie zakresu, formy i tematyki fotografii dokumentalnej, kreacyjnej reklamowej rozpoznawanie i dokładne określanie rodzajów kompozycji i znaczenia światła, faktury oraz innych środków wyrazu w fotografii tworzenie oryginalnej kompozycji kreacyjnej zestawionej z nietypowych materiałów i przekazującej zamierzone treści tworzenie oryginalnego wieloelementowego fotomontażu
19. Nastroj przedstawienia – postać teatralna, dekoracje, rekwizyty i światło na scenie. / „Opuszczona i podniesiona kurtyna” (projekt kurtyny teatralnej)	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> teatr scena teatralna, kurtyna teatralna aktor, kostium teatralny, lalka, marionetka scenografia, dekoracje teatralne, światło 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 18. <i>Teatr</i>, s. 77–80 zdjęcia przedstawiające scenografię i kostiumy teatralne z wybranych źródeł wybrane zdjęcia kurtyn teatralnych z XIX i XX wieku, np. kurtyna Henryka Siemiradzkiego dla Teatru Słowackiego, projekt kurtyny Stanisława Wyspiańskiego, kurtyna Marii 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem prezentacja zdjęć rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycje techniki mieszanej (pastele olejne, malarstwo plakatowe, kolaż z gazet) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość specyfiki teatru, elementów z historii teatru europejskiego orientacyjne określanie niektórych wybranych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną orientacyjne określanie znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonywania prostej kurtyny teatralnej prosty opis wyglądu sceny, aktorów, światła na scenie, kurtyn teatralnych na podstawie fotografii teatralnych i zdjęć kurtyn 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie specyfiki teatru, istotnych elementów z historii teatru europejskiego dokładne określanie istotnych elementów wpływających na kształt przedstawienia i jego oprawę plastyczną określanie rzeczywistego, umownego i symbolicznego znaczenia kurtyny teatralnej i wykorzystywanie wiedzy podczas wykonywania oryginalnej kompozycji przedstawiającej opuszczoną lub podniesioną kurtynę ściśle związaną ze specyfiką teatru i przedstawienia

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji		
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony	
20. Nastroj i światło w teatrze. Postać teatralna – kostium, maska, kukielka, marionetka. Rekwizyty zmieniające bieg wydarzeń	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> scena teatralna scenograf, scenografia kostium teatralny, rekwizyt różne rodzaje teatru (np. aktora, lalkowy, plastyczny) różne rodzaje postaci teatralnych (aktor, kukła, marionetka) performance akcja plastyczna 	Jaremy dla Teatru Cricot 2 oraz kurtyna Sarah Crowner (według Marii Jaremy) <ul style="list-style-type: none"> wybrane programy teatralne 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> szczegółowe opisywanie wyglądu sceny, dekoracji, aktorów, światła na scenie, kurtyn teatralnych na podstawie zdjęć teatralnych i fotografii kurtyn 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość różnych rodzajów teatru, określanie istotnych różnic i podobieństw między nimi orientacyjna znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w różnych rodzajach przedstawień teatralnych orientacyjna znajomość i określanie zadań twórców w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia teatralnego orientacyjne określenie cech teatru plastycznego prosty opis znaczenia światła i obrazu w teatrze plastycznym tworzenie wybraną techniką prostej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość różnych rodzajów teatru, określanie istotnych różnic i podobieństw między nimi orientacyjna znajomość symbolicznego znaczenia postaci, rekwizytów i scenografii w wybranym rodzaju przedstawienia teatralnego orientacyjna znajomość i określanie zadań twórców w zakresie oprawy plastycznej przedstawienia teatralnego orientacyjne określenie cech teatru plastycznego prosty opis znaczenia światła i obrazu w teatrze plastycznym tworzenie wybraną techniką prostej kompozycji przedstawiającej scenę teatralną, scenografię, postaci i światła na scenie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
21. Szkolny happening, akcja plastyczna lub performance o treściach ekologicznych. / „Życie w krajobrazie z odpadów – miasto, rośliny, zwierzęta” lub „Ochrona ginących gatunków”	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> happening performance teatr plastyczny akcja plastyczna scenografia, kostium, rekwizyty 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 19. –20. <i>Teatr plastyczny, performance</i>, s. 80–82 zdjęcia przedstawiające wybrane happeningi, performance, akcje plastyczne materiały o wytworze recydingu „Najlepsze przetwory”, Warszawa, Królikarnia, październik 2013 duże lustro aparat fotograficzny 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i zdjęć rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: tworzenie rekwizytów i form przestrzennych, makijaż do wybranego działania plastycznego prezentacja ćwiczenia omówienie sposobu realizacji ćwiczeń i podsumowanie (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance'u oraz zauważanie niektórych różnic między a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym orientacyjne określenie znaczenia czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych tworzenie prostego pomysłu przebiegu i elementów akcji plastycznej lub performance'u o charakterze ekologicznym wykonywanie na twarzy lub odkrytych częściach ciała prostego makijażu nawiązującego do działania ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość cech teatru plastycznego, happeningu i performance'u oraz zauważanie istotnych różnic między nimi a tradycyjnymi przedstawieniami w teatrze dramatycznym (dział w przypadkowych przechodniów, działania twórców na własnym ciele, oddzielenie widzów od sceny) dokładne określenie znaczenia czasu i przestrzeni, nielogiczności przebiegu zdarzeń w działaniach parateatralnych tworzenie oryginalnej przemysłowej akcji plastycznej lub performance'u o charakterze ekologicznym, tworzenie rekwizytów i scenariusza przebiegu wydarzenia wykonywanie na twarzy i odkrytych częściach ciała oryginalnego makijażu związanego z działaniem ekologicznym
22. Film – twórcy i środki wyrazu. / „Daleko i blisko – różne plany filmowe. Znaczenie otoczenia, znaczenie postaci” (szkic)	I.1 I.6 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> kino nieme i film dźwiękowy reżyser scenarzysta, scenariusz, fabuła operator, kadr, ruch kamery scena filmowa plan filmowy montaż, montażysta 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 21. <i>Film – twórcy i środki wyrazu</i>, s. 83–85 wybrane zdjęcia filmowe, krótki fragment wybranego filmu Andrzej Wajda, <i>Rysunki z całego życia</i>, Warszawa 2011 duża pusta rama obrazu lub rama zrobiona z papieru 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: szkic pastelami olejnymi lub suchymi omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określenie specyfiki i złożonego charakteru dzieła filmowego rozpoznawanie wybranych twórców dzieła filmowego i orientacyjne określenie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu orientacyjne określenie środków wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym orientacyjna znajomość znaczenia ruchu kamery dla tworzonego planu filmowego i tworzenia kompozycji ilustrującej dwa różne plany filmowe 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określenie specyfiki, złożonego charakteru dzieła filmowego, elementów historii kina związanych z przejściem od kina nieme do dźwiękowego rozpoznawanie istotnych twórców dzieła filmowego i określenie znaczenia ich pracy w tworzeniu filmu określenie ważnych, charakterystycznych środków wyrazu artystycznego związanych z dziełem filmowym dobra znajomość znaczenia ruchu kamery dla tworzonego planu filmowego i tworzenia oryginalnej kompozycji ilustrującej dwa różne plany filmowe

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
23. Rodzaje filmu, film animowany. Wymyślamy postacie i uczymy je poruszania się w wymyślonym świecie	I.1 I.2 I.6 II.5 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> film fabularny, dokumentalny, oświatowy, animowany animacja reżyser film długometrażowy film krótkometrażowy zdjęcia filmowe animacja poklatkowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 22. <i>Rodzaje filmu, film animowany</i>, s. 86–88 wybrane kadry z różnych rodzajów filmu z różnych źródeł cyfrowy aparat fotograficzny 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka, rozmowa nauczająca prezentacja zdjęć, filmu ćwiczenie ćwiczenie plastyczne: kompozycja tła i wykonywanie postaci do animacji wybraną techniką rysunkową lub malarską prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjna znajomość różnych rodzajów planu filmowego i tworzenie prostej kompozycji barwnej ilustrującej dwa różne plany filmowe orientacyjna znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego orientacyjna znajomość i określanie różnych rodzajów filmów i dokonywanie prostych porównań ich specyfiki orientacyjne rozpoznawanie specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa tworzenie prostej postaci oraz tła (scenografii) do rysunkowego filmu animowanego tworzenie zdjęć do animacji poklatkowej 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość specyfiki i złożoności dzieła filmowego dobra znajomość i określanie różnych rodzajów filmów oraz porównywanie ich charakterystycznych cech i specyfiki dobra znajomość specyfiki tworzenia filmu animowanego, pojęcia: animacja, animacja poklatkowa tworzenie oryginalnej postaci rysunkowej do filmu animowanego oraz ciekawego tła, świata, scenografii, w której się ona pojawi tworzenie zdjęć i zmontowanie prostej animacji poklatkowej
24. Komputer jako narzędzie artystyczne. Grafika komputerowa. Multimedialna prezentacja o regionie. / „Abstrakcja” (grafika komputerowa)	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.8	<ul style="list-style-type: none"> multimedia, multimedialna realizacje interaktywne instalacje multimedialne realizacje interaktywne grafika komputerowa, grafika wektorowa, grafika rastrowa 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 23. <i>Komputer jako narzędzie artystyczne</i>, s. 89–91; 24. <i>Grafika komputerowa</i>, s. 92–94 przykłady dzieł multimedialnych i realizacji interaktywnych z wybranych źródeł (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja zdjęć i materiału ilustracyjnego praca z tekstem rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: prezentacje multimedialne o regionie lub historii szkoły / abstrakcyjne grafiki komputerowe 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, grafiki komputerowej orientacyjne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych orientacyjne określanie sposobu odbioru interaktywnych instalacji multimedialnych orientacyjna znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej orientacyjne określanie różnic między grafiką rastrową a wektorową orientacyjne określanie wyglądu i wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D 	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość specyfiki prezentacji i sztuki multimedialnej, określanie elementów składowych dokładne określanie specyfiki, cech prezentacji interaktywnych określanie sposobu odbioru instalacji multimedialnych, zauważanie różnic w stosunku do odbioru tradycyjnych dzieł sztuki dobra znajomość sposobu tworzenia i zastosowania grafiki komputerowej dobra znajomość i dokładne określanie różnic, zastosowania grafiki rastrowej i wektorowej dobra znajomość, określanie wyglądu i sposobów wykorzystywania dzieł grafiki 2D i 3D, określanie związków grafiki z innymi dziedzinami sztuki

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		<ul style="list-style-type: none"> grafika 2D grafika 3D 	<ul style="list-style-type: none"> albumy, foldery o regionie, okolicy, historii i tradycjach regionalnych kronika szkoły przykłady grafik komputerowych komputer z oprogramowaniem do wykonania prezentacji i dostępem do internetu oprogramowaniem graficznym drukarka kolorowa 	<ul style="list-style-type: none"> prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie podczas pracy zespołowej uproszczonej, bardzo krótkiej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach, tradycjach, wykorzystywanie jednego lub dwóch wybranych elementów składowych prezentacji tworzenie podczas pracy zespołowej uproszczonej, bardzo krótkiej prezentacji multimedialnej wykonywanie uproszczonej grafiki komputerowej za pomocą dostępnego programu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie dłuższej, przemyślanej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach i tradycjach, praca zespołowa z wykorzystywaniem wszystkich elementów składowych w prezentacji (obrazy np. fotograficzne, tekst, muzyka) tworzenie dłuższej, przemyślanej prezentacji multimedialnej o najbliższej okolicy, zabytkach i tradycjach, praca zespołowa z wykorzystywaniem wszystkich elementów składowych w prezentacji (obrazy np. fotograficzne, tekst, muzyka) wykonywanie ciekawej pod względem formy plastycznej, złożonej grafiki komputerowej za pomocą dostępnego programu
Sztuka i rynek						
25. Grafika użytkowa, plakat. Projekt słupa ogłoszeniowego albo tablicy z plakatem zapraszającym na film lub koncert	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> grafika użytkowa grafika warsztatowa druk reklama plakat typografia, liternictwo znak plastyczny, złożony znak plastyczny reprodukcowanie, powielanie, nakład 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 25. <i>Plakat i grafika użytkowa</i>, s. 96–99 karta pracy: <i>Grafika użytkowa</i> wybrane zdjęcia plakatów, okładek książkowych ilustracji, banknotów, znaczków pocztowych i innych dzieł grafiki użytkowej (lub eksponaty) 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji i eksponatów praca z tekstem ćwiczenie plastyczne: plakat, słup, tablica technika mieszana prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie cech, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym orientacyjne określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowej orientacyjne określanie znaczenia typografii w grafice użytkowej orientacyjne określanie podobieństw i różnic między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką użytkową tworzenie prostego słupa ogłoszeniowego albo tablicy z ubogim w formie graficznej plakatem dotyczącym koncertu lub filmu 	<ul style="list-style-type: none"> dokładne określanie cech, form i zastosowania grafiki użytkowej w życiu codziennym znajomość i określanie znaczenia znaku plastycznego i liternictwa w różnych formach grafiki użytkowej określanie znaczenia typografii w grafice użytkowej określanie wielu istotnych różnic i podobieństw między tradycyjną grafiką artystyczną a grafiką użytkową tworzenie oryginalnego słupa ogłoszeniowego lub tablicy z ciekawym plakatem dotyczącym koncertu lub filmu; użycie nietypowej formy

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
26. Rynek sztuki. Prawo autorskie. Katalog wystawy, zaproszenie na wernisaż i informacja prasowa o wystawie	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.5 III.8	<ul style="list-style-type: none"> prawo autorskie dzieła sztuki, dobra kulturowe, dobra intelektualne oryginał kopia replika reprodukcja plagiat pastisz 	<ul style="list-style-type: none"> wybrany materiał ilustracyjny z podręcznika i innych źródeł podręcznik: 26. <i>Rynek sztuki. Prawo autorskie</i>, s. 100–102 reprodukcje z podręcznika i wybranych źródeł reprodukcje dzieł Leonarda da Vinci, Vincenta van Gogha, Pabla Picassa komputer z dostępem do internetu i z dostępnym oprogramowaniem graficznym 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka praca z tekstem ćwiczenie prezentacja reprodukcji, plakatów, katalogów wystaw i rozmowa nauczająca ćwiczenie plastyczne: kompozycje katalogów, zaproszeń, informacji prasowych wykonanych tradycyjnymi technikami lub na komputerze podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości orientacyjne określanie znaczenia prawa autorskiego orientacyjne określanie prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców orientacyjne określanie sposobów naruszania prawa autorskiego tworzenie prostego zaproszenia, informacji prasowej i katalogu promującego wystawę znanego artysty 	<p>graficznej i odpowiednie połączenie znaku plastycznego i tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> określanie znaczenia dzieł sztuki, dóbr kultury i ich wartości dla społeczeństwa, galerii, domów aukcyjnych, kolekcjonerów określanie znaczenia prawa autorskiego oraz warunków publikowania utworów określanie prawa własności utworów tworzonych przez wielu twórców określanie różnych sposobów naruszania prawa autorskiego tworzenie ciekawego, oryginalnego zaproszenia, informacji prasowej, katalogu promującego wystawę znanego artysty
Estetyka i funkcjonalność otoczenia						
27. Architektura współczesna. Ukryć czy pokazać funkcję? Porównanie architektury i rzeźby. /	I.1 I.2 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5	<ul style="list-style-type: none"> architektura współczesna urbanistyka architekt wyobraźnia projekt architektoniczny 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 27.–28. <i>Architektura współczesna</i>, s. 104–112 karta pracy: <i>Architektura / forma i funkcja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja materiału ilustracyjnego praca tekstem dyskusja 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia wyobraźni, materiałów, znaczenia komputera w projektowaniu budowli i pracy architekta określanie wybranych form i prostych cech kompozycji współczesnych budowli na przykładzie znanej budowli 	<ul style="list-style-type: none"> określanie różnorodności znaczenia wyobraźni, możliwości wykorzystania nowoczesnych materiałów, projektowania komputerowego w projektowaniu współczesnych budowli określanie różnorodności i bogactwa form architektury współczesnej

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
„Budowla jak abstrakcyjna rzeźba”, „Budowla jak ażurowa forma przestrzenna i rusztowanie”.		<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, statyka, dynamika, proporcje, kierunki, kontrasty budowla, bryła budowli zespół, kompleks architektoniczny elementy budowli, detale architektoniczne forma budowli funkcja budowli funkcjonalność budowli rzeźba abstrakcyjna forma przestrzenna 	<ul style="list-style-type: none"> zdjęcia współczesnych budowli i rzeźb abstrakcyjnych o różnicowanej formie z podrycznika i wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenie plastyczne: projekty rysunkowe i modele brył architektonicznych podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna i / lub grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonywanie prostych porównań rzeźb współczesnych i budowli architektonicznych pod względem różnic użytkowego i użytkowego charakteru dzieł, formy oraz funkcji, funkcjonalności budowli; operowanie częścią poznanych pojęć podczas porównań uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury tworzenie uproszczonego, schematycznego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> znajomość i ciekawe, precyzyjne opisywanie kompozycji oraz proporcji, kontrastów kierunków i form brył i kompleksów architektonicznych znanych współczesnych obiektów architektonicznych porównywanie różnorodnych cech współczesnych budowli architektonicznych i współczesnych rzeźb abstrakcyjnych pod względem różnic użytkowego i nieużytkowego charakteru dzieł, formy, konstrukcji, cech kompozycji, proporcji, funkcji, funkcjonalności budowli; swobodne operowanie poznаныmi pojęciami podczas dokonywania porównań aktywne uczestniczenie w dyskusji o zbieżności zewnętrznej formy rzeźby i architektury, znajdowanie ciekawych przykładów, wskazywanie związków i określanie ich przyczyn tworzenie ciekawego projektu i / lub modelu bryły współczesnej budowli nawiązującej do zwartej bryły rzeźbiarskiej albo ażurowej formy przestrzennej
28. Wnętrze. Jak mieszkało dawniej, jak mieszkamy dziś – co się zmieniło? Dlaczego igloo nie powstanie na równiku? (dyskusja). /	I.1 I.2 I.3 I.4 II.3 III.6	<ul style="list-style-type: none"> estetyka estetyka otoczenia architektura wnętrz architekt wnętrz dizajn, dizajner wzornictwo przemysłowe rzemiosło artystyczne wyposażenie wnętrz 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik: 29–30. <i>Wnętrze – estetyka i funkcjonalność</i>, s. 113–117 karta pracy: <i>Światło i kolor we wnętrzu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja materiału ilustracyjnego rozmowa, dyskusja praca z tekstem 	<ul style="list-style-type: none"> orientacyjne określanie znaczenia estetyki otoczenia, w tym estetyki wnętrz, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka rozumienie znaczenia niektórych czynników determinujących formę mieszkań (czynniki cywilizacyjne, klimatyczne, społeczne); wskazywanie 	<ul style="list-style-type: none"> określanie i rozumienie znaczenia estetyki w życiu codziennym, w tym estetyki wnętrz, przestrzeni i mieszkania, wypoczynku i rekreacji jako najbliższej przestrzeni życia człowieka rozumienie wpływu wielu różnorodnych czynników determinujących formę mieszkań (czynniki cywilizacyjne, klimatyczne, społeczne); wskazywanie

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Projekt wymarzonego pokoju – ja i moje zainteresowania. Pokój, w którym spotyka się cała rodzina. Taras, balkon, ogród – miejsce odpoczynku		<ul style="list-style-type: none"> • minimalizm • funkcja • funkcjonalność • ergonomia • ergonomiczny • ekologia • kompozycja, kolorystyka wnętrza • styl wnętrza • perspektywa zbieżna, perspektywa aksometryczna • architektura zieleni, architektura krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia różnicowanych wnętrz i reprodukcje obrazów przedstawiających dawne wnętrza z wybranych źródeł • zdjęcia wnętrz z podręcznika • zdjęcia ogrodów, balkonów, tarasów z wybranych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenie plastyczne: projekt wnętrza kredkami ołówkowymi lub kredkami akwarelowymi z konturem cienkopisem albo kolorowymi flamastrami • podsumowanie i omówienie prac (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa) 	klimatyczne; próba wskazywania ich w rozmowie i dyskusji <ul style="list-style-type: none"> • rozumienie w podstawowym zakresie znaczenia funkcji, funkcjonalności, ergonomicznego charakteru pomieszczeń, przestrzeni, mebli, sprzętów dla zaspokajania potrzeb użytkowników, wydzielenie stref we wnętrzu • orientacyjne określanie znaczenia i wykorzystywanie niektórych środków plastycznych w projektowaniu wnętrza • rozumienie znaczenia ekologii we współczesnym wzornictwie przemysłowym związanym z wystrojem wnętrza • tworzenie uproszczonego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczanej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), próba zastosowania zasad funkcjonalizmu i wybranych zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki 	ciekawych przykładów w rozmowie i dyskusji <ul style="list-style-type: none"> • rozumienie różnorodnego znaczenia funkcji, funkcjonalności, ergonomicznego charakteru pomieszczeń, przestrzeni, mebli, sprzętów dla zaspokajania potrzeb użytkowników, wydzielenie stref i traktów komunikacyjnych we wnętrzu • określanie istotnego znaczenia i wykorzystywanie różnych środków plastycznych dla uzyskania harmonijnej formy wnętrza • rozumienie zasadniczego znaczenia ekologii we współczesnym wzornictwie przemysłowym związanym z wystrojem wnętrza • tworzenie ciekawego, przemyślanego projektu pokoju, przestrzeni przeznaczanej do odpoczynku (balkon, taras, ogród), konsekwentne zastosowanie zasad funkcjonalizmu i zasad dotyczących kompozycji, kolorystyki, stylistyki
29. Powtórzenie wiadomości: język plastyki, środki artystycznego wyrazu, którymi posługujemy się, tworząc różne kompozycje plastyczne.	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.4	<ul style="list-style-type: none"> • kreska • barwa, barwy czyste i zlanane, ciepłe i zimne, dopełniające, zjawisko powidoku, względność barw • plama barwna • gama kolorystyczna szeroka, wąska, tonacja, akcenty kolorystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje z podręcznika do kl. 7 ilustrujące zagadnienia powtórzeniowe • reprodukcje z podręczników do kl. 4, 5, 6 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie: wykonywanie planszy gry różnymi technikami, prostych szkiców lub prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ogólna znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie • pobieżne powtarzanie i zauważanie zagadnień w charakterystycznych dziełach 	<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tworzenia i odbioru dzieła, jego elementów, środków artystycznego wyrazu, pojęć języka plastyki związanych z wiedzą o kresce, barwie, zasadach kompozycji, światłocieniu i perspektywie • pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie poznanych środków artystycznych

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Quiz, pytania, gra planszowa lub kolorowe prezentacje		<ul style="list-style-type: none"> faktura walor światłocien cieniowanie, modelunek kompozycja statyczna, dynamiczna, otwarta, zamknięta, rytmiczna, symetryczna układ rzędowy, pasowy, kulisowy, plany obrazu perspektywa linearna, malarska, powietrzna, architektura wnętrza dizajn, dizajner architektura zieleni wzornictwo przemysłowe rzemiosło artystyczne funkcja funkcjonalny ergonomia, ergonomiczny 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje z innych źródeł karta pracy: <i>Sprawdź swoją wiedzę. Plastyczny warsztat pracy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowanie omawianych zagadnień (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie uproszczonej pod względem graficznym planszy do gry tworzenie prostej prezentacji ilustrującej wybrane pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> w znanych dziełach o różnicowanej formie i charakterze tworzenie ciekawej pod względem graficznym planszy do gry tworzenie prostych prezentacji, bardzo trafnie ilustrujących pojęcia
30. Powtórzenie wiadomości: dziedziny sztuki, rodzaje tradycyjnych i współczesnych dzieł, tematy w plastyce, instytucje kultury.	I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.4	<ul style="list-style-type: none"> malarstwo grafika rzeźba rysunek architektura rzemiosło artystyczne wzornictwo przemysłowe portret pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukcje z podręcznika do kl. 7 ilustrujące zagadnienia powtórzeniowe reprodukcje podręczników do klasy 4, 5, 6 reprodukcje z innych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> pogadanka prezentacja reprodukcji rozmowa nauczająca ćwiczenie: wykonywanie planszy gry różnymi technikami, prostych szkiców lub prezentacji podsumowanie 	<ul style="list-style-type: none"> ogólna znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury położenie powtarzanie i zauważanie zagadnień w wybranych dziełach i materiale ilustracyjnym tworzenie uproszczonej pod względem graficznym planszy do gry 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość powtarzanych zagadnień dotyczących tradycyjnych dziedzin sztuki, tematów dzieł plastycznych oraz nowych dzieł sztuki, instytucji kultury pełne, dokładne utrwalenie zagadnień powtórzeniowych i zauważanie cech poznanych dziedzin sztuki, tematów dzieł, nowych dzieł, instytucji kultury

Temat lekcji / temat pracy plastycznej	pp	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Quiz, pytania lub gra planszowa lub kolorowe prezentacje		<ul style="list-style-type: none"> • martwa natura • scena rodzajowa • abstrakcja • happening • performance • asamblaż • <i>emballage</i> • <i>environment</i> • muzeum • skansen • galeria • wystawa • wernisaż • plakat • billboard • katalog • fotografia • teatr • film • multimedia • prawo autorskie • oryginał • plagiat 	<ul style="list-style-type: none"> • karta pracy: <i>Warsztat i dzieło artysty</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prostej prezentacji w orientacyjny sposób ilustrującej wybrane pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie ciekawej pod względem graficznym planszy do gry • tworzenie prezentacji trafnie ilustrującej wybrane pojęcie